

Hanna Perälä

PÄIVÄTOIMINNAN KEHITTÄMINEN RUSKATALOJEN
PALVELUYHDISTYKSELLE

Vanhustyön koulutusohjelma

2017

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

PÄIVÄTOIMINNAN KEHITTÄMINEN RUSKATALOJEN PALVELUYHDISTYKSELLE

Perälä, Hanna
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Vanhustyön koulutusohjelma
Tammikuu 2017
Ohjaaja: Kankaanranta, Päivi
Sivumäärä: 31
Liitteitä: 3

Asiasanat: muistisairaus, päivätoiminta, omaishoitaja

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten Ruskatalojen palveluyhdistyksen tiloihin ja toimintaan sopisi päivätoiminnan järjestäminen muistisairaalle, omaishoitajan kotonaan hoitamalle, ikäihmiselle.

Tarkoituksena oli kehittää toimintamalli, jossa päivätoiminta olisi sekä muistisairasta että omaishoitajaa kuntouttavaa. Tavoitteena oli selvittää, onko päivätoiminnan järjestäminen Ruskatalojen palveluyhdistykselle realistista ja toteutettavissa olevaa. Kehittämistyöhön sisältyi myös kustannusten kartoittaminen.

Teoreettisen perustan eli muistisairauksien, päivätoiminnan ja omaishoitajuuden lisäksi realistinen tavoite päivätoiminnan järjestämisestä, kustannusvaikutuksista sekä toiminnan hyödyllisyydestä antoivat tietoa toiminnan kannattavuudesta.

DEVELOPING THE DAILY CARE TO THE RUSKATALO RESIDENTIAL HOME ASSOCIATION

Hanna, Perälä

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in elderly care

January 2017

Supervisor: Kankaanranta, Päivi

Number of pages: 31

Appendices: 3

Key words: dementia, daily care, carer

The purpose of this thesis was to find out, how it would suit to arrange the daily care in the Ruskatalo Residential home Association's premises and action, to the demented, old person who is cared by his informal carer at home.

The purpose was to develop a function model, where the daily care would be rehabilitative both the demented person and his family member. The target was to clarify if it is realistic and cost-effective to develop the daily care to Ruskatalo Residential home Association's. The estimate of expenses included to my thesis.

More than theoretical basis, or the illness of dementia, the day care of elderly and the informal carer there was a realistic target of arranging the daily care, making clear the influence of costs as well as usefulness of action gave information of economic influence.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TEOREETTINEN PERUSTA PROJEKTILLE	7
2.1 Muistisairaudet	7
2.2 Muistisairaahan kuntouttava päivätoiminta, osallisuus ja toimijuus	8
2.3 Omaishoito	10
3 PROJEKTIN TARKOITUS JA TAVOITTEET	11
3 PROJEKTIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	14
3.1 Kustannukset	15
3.2 Resurssit	17
3.3 Riskit	18
4 MUISTISAIRAAN KUNTOUTTAVAN PÄIVÄTOIMINNAN SISÄLTÖ	19
5 YHTEISTYÖ PORIN PERUSTURVAN KANSSA	25
6 ARVIOINTI	26
6.1 Projektin arviointi	26
6.2 Toiminnan laadun arviointi	27
7 POHDINTA	28
LÄHTEET	31
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Ruskatalojen palveluyhdistys ry. on Porissa toimiva ikäihmisille palveluja tuottava yleishyödyllinen voittoa tavoittelematon yhdistys. Yhdistyksen tavoitteena on porilaisten ja lähikuntien asukkaiden hyvinvointi. Yhdistyksen visio vuoteen 2022 on turvata asiakkaiden hyvä arki vanhuudessa. Toiminta-ajatuksena on kuunnella asiakkaan tarpeita ja toteuttaa niitä asiakasta kunnioittaen. Yhdistyksen toimintaa ohjaavia arvoja ovat ikäihmisen arvostaminen, turvallisuus, avoimuus, luotettavuus ja laadukkuus. (Ruskatalojen palveluyhdistyksen www-sivut 2016.)

Yhdistyksessä pidetään yllä avointa toimintakulttuuria. Panostaminen henkilöstön ammatilliseen osaamiseen ja työhyvinvointiin on osa toimintaa. Luottamusjohdon asiantuntemuksen ajan tasalla pitäminen on tärkeää. Yhdistyksen toimintakulttuuri perustuu osallistavaan johtamistapaan. Palvelujärjestelmää kehitetään ja toimintaa arvioidaan laadun ylläpitämiseksi. (Ruskatalojen palveluyhdistyksen www-sivut 2016.)

Jatkuvaan kehittämistyöhön ja laadun ylläpitämiseen perustuen opinnäytetyöni aiheena on päivätoiminnan kehittäminen Ruskatalojen palveluyhdistykselle. Ruskataloilla on ollut aiemmin päivätoimintaa ja intervallihoitoa. Tällä hetkellä päivätoimintaa ei ole, intervalli eli lyhytaikaishoito on alkanut joulukuussa 2016 uudestaan, sen oltua välillä pois valikoimasta. Lyhytaikaishoidon tarve, kuten päivätoiminnankin on huomattu asiakkaiden toiveissa. Eri toimijoiden hyvinvointia ja terveyttä edistävillä palveluilla ikäihmisten ja muistisairaiden toimintakykyä saadaan lisättyä ja muiden palvelujen tarve siirtyy myöhempään vaiheeseen. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2013, 24.)

Vanhustyön keskusliiton *Omaishoito yhteistyönä -tutkimus* on vuonna 2006 osoittanut, että muistisairaiden ihmisten pitkäaikaiseen hoitopaikkaan siirtymistä pystytään lykkäämään ja puolisoaan hoitavien henkilöiden hyvinvoinnista huolehtiminen auttaa

heitä jaksamaan. Sillä on myös kustannusvaikutuksia, kun tuki on perhekohtaista. (Vanhustyön keskusliiton www-sivut 2016.)

Muistisairaudet ovat lisääntyneet. Suomessa on arvioitu olevan muistisairaita 193 000, vuosittain sairastuu 14 500 lisää. Muistisairauksia esiintyy eniten iäkkäillä ihmisillä, mutta myös nuoremmalla väestöllä. Kun muistisairaus etenee, se johtaa dementiaan. Yleisimpiä muistisairauksia ovat Alzheimerin tauti, verisuoniperäinen muistisairaus, Lewyn kappale – tauti, otsa-ohimolohkorappeuma sekä Parkinsonin tauti. (Suomen muistiliiton WWW-sivut 2016.)

Sairaasta, vammaisesta tai ikääntyvästä läheisestään huolta pitävä ihminen on omaishoitaja. Useat omaishoitajat ovat myös kodin ulkopuolella työssä. Omaishoitajan kuuluu saada tehtävänsä tukea. Omaishoidon tuki koostuu palkkiosta, palveluista ja vapaasta. Omaishoitoa koskeva laki on uudistunut 1.7.2016, siinä on huomioitu erityisesti omaishoitajan vapaa. (Omaishoitajat ja läheiset liitto ry:n www-sivut.) Opinnäytetyöni tarkoitus onkin kehittää päivätoimintaa erityisesti omaishoitajien vapaan turvaamiseksi.

Tämän projektiluenteisen opinnäytetyön tarkoituksena on suunnitella Ruskatalojen palveluyhdistykselle toimintamalli, jonka pohjalta muistisairaahan kuntouttavaa päivätoimintaa voitaisiin alkaa suunnitella. Opinnäytetyön tavoite on arvioida olisiko päivätoiminta Ruskataloilla taloudellista ja toteutettavissa olevaa. Opinnäytetyön taustana on Sosiaali- ja terveysministeriön kärkihanke, jonka tarkoituksena on uudistaa omaishoitoa tukemaan omaishoitajia ja hoidettavia entistä paremmin. (Noro & Vuottilainen 2016, 16.)

2 TEOREETTINEN PERUSTA PROJEKTILLE

2.1 Muistisairaudet

Muistisairaus on yksi yleisemmistä ikääntyneiden pitkäaikaissairauksista. Koko maailmassa muistisairauksiin sairastuu vuosittain 4,6 miljoonaa ihmistä eli joka 7. sekunti joku sairastuu. Suomen väestöstä 1,7 % sairastaa muistisairautta. Keskivaikeaa tai vaikeaa muistisairautta oli Suomessa vuonna 2013 noin 93000. Suurin osa sairastuneista on yli 80-vuotiaita. Työikäisiä on noin 7000. (Erkinjuntti ym.2015, 18-54.)

Alzheimerin tauti on tavallisin etenevä muistisairaus. Alzheimerin tauti on tyypillisin vaihe in etenevä sairaus. Uudet asiat unohtuvat, tiedonkäsittely vaikeutuu. Alzheimerin tauti voi alkaa myös hahmottamisen vaikeuksilla tai kielellisillä oireilla. Tyypillisin on kuitenkin muistioire. Toimintakyvyn heikentyminen ja käytösoireet vaihtelevat vaiheittain taudin edetessä. Aivoverenkiertosa irauden muistisairaus on toiseksi yleisin. (Erkinjuntti ym.2015, 18-54.)

Muistioireita aiheuttavia sairauksia on paljon. Muistisairaus lisää laitoshoitoon joutumisen vaaraa. Elinajanodote vaihtelee paljon, yleensä ennuste on naisilla parempi kuin miehillä. Muistisairaudet ovat suurin palveluja tarvitseva sairausryhmä. Muistisairauksien merkitys kansantaloudelle kasvaa tulevina vuosina, kun väestö ikääntyy. (Erkinjuntti ym.2015, 18-54.)

Dementia tarkoittaa useampaa kuin yhtä tiedonkäsittelyyn liittyvää vaikeutta. Dementia on oire. Lääkäri tekee oirediagnoosin tutkimusten perusteella ja syy dementiaan voi olla esimerkiksi Alzheimerin tauti tai aivovamma. Käytösoireet ovat oireita, joita ilmenee käyttäytymisessä tai tunne-elämässä. Aggressiivisuus, ahdistuneisuus ja harhaluulot ovat tällaisia käytösoireita. (Erkinjuntti ym.2015, 18-54.)

Nykyisin kiinnitetään huomio muistisairauksien aikaiseen toteamiseen. Varhaisella toteamisella on merkitystä taloudellisesti sekä inhimillisesti. Hoito ja kuntoutus voidaan suunnitella paremmin ja potilaan lisäksi se hyödyttää yhteiskuntaa. Muistisairauksien taloudellinen taakka on suuri yhteiskunnalle. Mitä varhaisemmin Alzheimerin tautiin aloitetaan lääkehoito, sitä varmemmin se säästää kustannuksissa. Lääke-

hoidon ohella lääkkeettömien hoitojen ja kuntoutuksen hyödyistä on tehty tutkimuksia. Oikein suunnitellulla lääkehoidon ja tukipalveluiden yhdistelmällä on mahdollista säästää hoitokustannuksissa ilman, että muistisaira tai hänen hoitajansa elämänlaatu heikentyvät. (Erkinjuntti ym.2015, 18-54.)

2.2 Muistisaira kuntouttava päivätoiminta, osallisuus ja toimijuus

Muistisairauksien lisääntyminen tuo jatkuvasti uusi haasteita yhteiskuntaamme. Toimintakyvyn aleneminen tuo tarpeita palveluille. Muistisaira ihmisen kuntoutukseen kuuluvat kaikki osa-alueet, fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen toimijuus. Tällöinen palveluita on oltava laajasti ja monenlaisina vaihtoehtoina saatavilla. (Rai-vio 2010, 7.)

On hyvin tärkeää, että muistisairas menee mukaan erilaisiin toimintoihin ja tapahtumiin. Monipuolinen aktiivisuus on muistilääkehoidon lisäksi tärkeä hoitomuoto. Kotiin jääminen ei ole hyväksi, pysyy maailman menossa mukana, kun tapaa ihmisiä ja osallistuu. (Vainikainen 2016, 50.)

Päivätoiminta ikäihmisille voi olla avain osallisuuteen ja toimijuuteen. Siksi myös päivätoiminta on kuntouttavaa ja toimintakykyä lisäävää ja ylläpitävää. Muistisaira kuntouttavalla päivätoiminnalla voidaan tukea arjessa pärjäämistä. Päivätoiminnan tavoitteena on kokonaisvaltainen psyykkinen, fyysinen ja sosiaalinen kuntoutus sekä virkistyminen ja kotihoitoon tuen saaminen. Kuntoutettavan ollessa ryhmätoiminnassa saa omaishoitaja oman virkistyshetken. (Vainikainen 2016, 211.)

Kuntouttavan päivätoiminnan haasteena on saada kaikkia kuntoutuksen osa-alueita mukaan toimintaan. Ryhmätoiminnan onnistumiselle oleellista on, että on olemassa toimintaan soveltuvaa erityisosaamista hankkinutta henkilökuntaa, sekä tilat, jotka ovat toimintaan sopivat. (Hemiä 2009, 13.)

Toimijuuskäsitteen mukaan ihmiset, eivät myöskään ikäihmiset ja muistisairaat, toimi passiivina yhteiskunnan ohjaamina, vaan tekevät valintoja elämässään miettien omaa tilannettaan ja itselleen sopivia vaihtoehtoja. Vanhustyön toimintakäytännön tulisi lähteä tästä ajattelusta. (Jyrkämä 2015, 17.)

Toimijuus on sitä, miten esimerkiksi ikäihmiset toimivat, he käyttävät toimintakykyään erilaisiin asioihin ja toimintoihin. Tai sitten he eivät käytä toimijuuttaan. Ihmisen toimilla on tavoitteita ja merkitystä. Myös muistisairaana ihmisen toimijuutta tulee tukea. Toimijuuden avulla voi seurata myös terveyttä ja terveyteen liittyviä asioita. Toimijuutta voi kuvata näin: Elämä on yhdistänyt ihmistä muihin ihmisiin, elämiin ja paikkoihin, jotka antavat jotain uutta. Olennaista on, että tulevaisuuden voi nähdä mahdollisuutena, eikä esimerkiksi sairauten ja kotiin sidottuna. (Näslindh-Ylispangar 2012, 144–146.)

Osallisuus tarkoittaa sitä, että kuuluu johonkin. Osallisuutta on hyvä lisätä arkeen toimintakyvyn ja halun mukaan hiljalleen. Osallisuudesta saa elämään lisää iloa ja elämä rikastuu. Osallisuutta on myös ryhmän vuorovaikutus. Ryhmän vetäjä saa yhtä lailla kuin ryhmään osallistujakin. Sukupolville yhteiset asiat tulevat esiin. Kuuluminen ryhmään tai yhteisöön on tärkeää. (Brand, Holmi & Kuikka 2013, 9-10.)

Muistikuntoutus vaihtelee muistioireiden vaikeuden mukaan tukien ja vahvistaen muistisairaana toimintakykyä. Muistin parantumisesta ei ole näyttöä, mutta käytännön toimissa esiintyviä oireita voidaan lievittää hyödyntämällä vielä olevia kykyjä ja ohjaamalla korvaaviin toimintamalleihin. Ikääntyneillä ympäristöstä saadut vihjeet auttavat asioiden mieleen palauttamista. Muistikuntoutuksen tavoitteita ovatkin toimintakyvyn ylläpitäminen, omatoimisuuden ja itsenäisyyden lisääminen, muistioireiden etenemisen ehkäisy ja psyykkisten haittojen ennaltaehkäisy. Muistikuntoutus on tavoitteellista ja pyrkii auttamaan muistisairasta. (Erkinjuntti ym.2015, 446-453.)

Kun muistisairaana arjen sujumista tuetaan muistisairaana kuntoutuksella ja ryhmätöinnillä lääkehoidon rinnalla, voidaan vaikuttaa myönteisesti elämänlaatuun. Muistisairaana olemassa olevat voimavarat ovat ryhmä- ja yksilöohjauksessa perustana. Voimavarakeskeisen toiminnan tulisi perustua muistisairaana omiin mieltymyksiin. (Hemiä 2009, 14.)

2.3 Omaishoito

Omaishoitajaksi kutsutaan henkilöä, joka huolehti läheisestään. Läheisestä, joka on sairas, vammainen tai iäkäs. Iän mukanaan tuomat ongelmat ja sairaudet voivat äkillisestikin tuoda tarpeen omaishoitotilanteelle. Hoivaavan henkilön eli omaishoitajan tulisi nopeasti tunnistaa tilanne, jotta voi saada tukea ja tietoa omaishoitajuuteen. Omaishoidon tuki on tukea, jota maksetaan hoidettavalle annettavista palveluista ja lisäksi omaishoitaja saa hoitopalkkion. Lisäksi hoitaja saa vapaata ja omaishoitoa tukevia palveluja. Tukea myönnetään avun tarpeen ollessa lisääntynyt verraten normaaliin läheisen tukemiseen. Omaishoidon tukea voi saada pitkä tai lyhytaikaisesti. Omaishoidon tuen myöntämisperusteet vaihtelevat eri kunnissa. Tukea haetaan kunnalta. Esimerkiksi Porin kunnassa, tuen harkitsee ja myöntää oman lähialueen palveluohjaaja. Kun hakemus tuen saamiseksi on tehty, tekee kunnan työntekijä kotikäynnin hoivan tarpeen arvioimiseksi. (Laki omaishoidon tuesta 511/2016, 3 a §.)

Omaishoitaja ja kunta tekevät omaishoitosopimuksen. Liitteeksi tulee hoito- ja palvelusuunnitelma. Hoitopalkkio on porrastettu vaativuuden mukaan. Raskaammasta hoidosta saa isomman korvauksen. Omaishoidon tuki kartuttaa eläkettä, mikäli se on maksettu ennen kuin hoitaja on 68-vuotias. (Omaishoitajat ja läheiset liitto ry:n [www-sivut](http://www.sivut).)

1.7.2016 omaishoidon tukea muutettiin vapaiden osalta siten, että vapaata saa kaksi vuorokautta kuukaudessa ja kolme, jos hoito on ympärivuorokautista ja päivittäistä. Kunnan tulee huolehtia siitä, että hoidettavalle on hoitopaikka, kun omaishoitaja pitää vapaita. Hoidettava saa lisäksi tukipalveluja, jotka ovat esimerkiksi ateriat, kylvyt tai kuljetuspalvelua. Omaishoitajaa tuetaan esimerkiksi kuntoutuksella, lomilla ja vertaistuellla. terveystarkastukset omaishoitajille on lisätty omaishoitolakiin myös 1.7.2016. Koulutusta ja valmennusta hoitotoimiin tulee myös järjestää. (Laki omaishoidon tuesta 511/2016, 3 a §.)

Omaishoidon tukeen liittyviä palveluja voi saada ilmaiseksikin kunnalta tai niitä voidaan alentaa. Palveluihin kunta voi antaa palveluseteleitä. Esimerkiksi päivätoimintaan voi saada palvelusetelin. Kunta ottaa hoitajalle tapaturmavakuutuksen. Hoito voi päättyä, jos esimerkiksi hoidettava ja hoitaja eivät pärjää enää hoitotoimissa tai hoitaja on liian vanha tai huonokuntoinen toimimaan omaishoitajana. Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa kärkihanke kehittää omais- ja perhehoitajien palveluja. (Omaishoitajat ja läheiset liitto ry:n [www-sivut](http://www.sivut).)

Kehusmaan tutkimus ”Hoidon menoja hillitsemässä” pureutuu omaishoitoon heikkokuntoisten kotona asuvien ikäihmisten palvelujen käytön, omaishoidon ja kuntoutuksen näkökulmista. Kun suuret ikäluokat alkavat tarvita vanhushpalveluja on yhteiskunnan rahoituksen kestävyys koetuksella. Silloin on tärkeää tietää mikä ja millaiset tekijät vaikuttavat palvelujen käyttöön. Tutkimus osoittaa omaishoidon laskevan menoja huomattavasti. Kaikki omaishoitajat eivät saa tukea. Tutkimuksen mukaan olisi perusteltua maksaa tukea suuremmalle määrälle omaishoitajia, koska se ei kasvata menoja, vaan menot ovat vain pieni osa omaishoidolla saadusta säästöstä. Tutkimuksessa selvisi myös, että panostamalla sosiaalipalveluihin voidaan pienentää yhteiskunnan menoja. Päivätoiminta on tällainen sosiaalipalvelu. (Kehusmaa 2014, 2.)

Omaishoitoa helpottava tärkein tuki on riittävät tukipalvelut. Esimerkiksi päiväkeskustoiminta on tällainen tekijä. On havaittu, että se vähentää omaishoitajalle tulevaa kuormitusta. Erilaisille palveluille on olemassa selkeä tarve. Omaishoitajien raskasta työtä tulee tukea erilaisin tukipalveluin. (Kehusmaa 2014, 39.)

3 PROJEKTIN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyöni on projektityö eli toiminnallinen työ. Projekti on työmenetelmä, joka tähtää erityiseen tarkoitukseen. Projektilla on tavoite ja päämäärä. Projekti toteutetaan määrättyssä ajassa, määriteltujen ehtojen mukaisesti. Vanhustyötä tekevissä organisaatioissa jatkuva kehittäminen on tarpeellista. Projektien avulla on mahdollista tarjota vanhusasiakkaille uusia palveluja. (Kuikka, Utriainen & Virkkunen 2012, 7.)

Projektin tunnuspiirteitä ovat määräaikaisuus, kertaluonteisuus, erityinen tarkoitus ja tavoite, rajattu tehtäväkokonaisuus, osoitetut resurssit, tilanteisiin mukautuva kokonaisuus, oma ohjausrakenne, jolloin vastuut ja valtuudet on määritelty. (Kuikka, Utriainen & Virkkunen 2012, 9.)

Tämän projektiluenteisen opinnäytetyön tarkoituksena ja tavoitteena on:

1. Suunnitella Ruskatalojen palveluyhdistykselle toimintamalli, jonka pohjalta muistisairaahan kuntouttavaa päivätoimintaa voitaisiin alkaa toteuttaa.
2. Arvioida olisiko päivätoiminta Ruskataloilla taloudellista ja toteutettavissa olevaa.

Tarkoituksena on löytää Ruskataloille sopiva, laadukas toimintamalli muistisairaahan kuntouttavan päivätoiminnan järjestämiseksi asiakaslähtöisesti. Tavoitteet ja tarkoitus perustuvat siihen, että laadukkaaseen toimintaan kuuluu jatkuva kehittäminen ja uusien toimintatapojen etsiminen. Päivätoiminta valikoitui kehittämiskohteeksi, koska tällaista toimintaa ei tällä hetkellä Ruskatalojen palveluyhdistyksellä ole ja lähtökohtana on asiakkaiden tarve tällaiselle toiminnalle.

Yleisenä tavoitteena on vastata palvelun tarpeeseen, sekä toimia asiakkaan toimintakykyä tukevana palveluna. Yksilökohtaisena tavoitteena on luoda ikäihmiselle turvallinen, mielekäs, voimavaroja tukeva palvelu, joka kannustaa osallisuuteen ja toimijuuteen.

Ruskataloilla on viisi toimipistettä Ruskakoti, Ruskahovi, Ruskalinna, Ruskala ja Villa Ruska. Eli resurssit tilojen muodossa ovat jo olemassa. Ruskatalojen palveluyhdistyksen tilat on suunniteltu vastaamaan ikäihmisten tarpeisiin. Tilat on suunniteltu esteettömiksi ja viihtyisiksi. Palvelua saavan asiakkaan näkökulmasta suunniteltu palvelu asettaa asiakkaan voimavarat ja tarpeet etusijalle. Ympäristön esteettömyys toimivuus ja turvallisuus antavat mahdollisuuksia ja tukevat helppokäyttöisyyttä. (Sosiaali -ja terveysministeriön julkaisuja 2013, 60.)

Sain idean päivätoiminnan järjestämisestä Ruskatalojen palveluyhdistykselle ollessani geronomiopintojen esimiesharjoittelujaksolla palvelutalo Ruskahovissa. Koin tarpeellisenä päivätoiminnan järjestämisen, koska tällaista toimintaa Ruskataloilla ei tällä hetkellä ole. Puhuin päivätoiminnasta ohjaajalleni palvelujohtajalle ja sain häneltä luvan ehdottaa opinnäytetyön tekemistä päivätoiminnan järjestämisestä toiminnanjohtajalle. Toiminnanjohtaja hyväksyi suunnitelman ja näin aloin työstää ajatusta opinnäytetyöksi.

Omaishoidon tuesta annettuun lakiin tuli muutos 1.7.2016 alkaen niin, että omaishoitajien oikeutta vapaaseen laajennettiin. 1.7.2016 alkaen oikeutta pitää vapaata, ollessaan sopimuksen tehnyt omaishoitaja, on kaksi vuorokautta kuukaudessa. Jos hoito on yhtäjaksoista ympäri vuorokauden, on oikeus kolmeen vapaaseen vuorokauteen kuukaudessa. (Omaishoitajat ja läheiset liitto ry:n [www-sivut](http://www.sivut.fi).)

Soinnun tutkimus aiheesta osoittaa, että puolisoaan kotona hoivaavat tarvitsevat välttämättä omaa aikaa. Tällaisia tapoja saada omaa aikaa on monia. Käytäntö osoittaa, että luotettavat ja talouden puitteissa saavutettavissa olevat palvelut ovat tarpeellisia eli palvelut eivät saa olla liian kalliita ja niiden laatuun tulee voida luottaa. (Sointu 2016, 9.)

Soinnun tutkimus tuo esiin myös sen, että hoitosuhteen liittäminen osaksi läheissuhdetta ja kotia tuo suuren vastuun arkeen. Hoivavastuu antaa kokemuksia ja käsityksiä siitä, mitä hoidettavan hyvän elämän tulee pitää sisällään. Vaikka vastuun kantaminen tapahtuu lähisuhteissa, on sillä merkittävä vaikutus myös yhteiskunnallisesti. Tutkimuksen tärkein johtopäätös Soinnun mielestä on, että ”mikäli omaishoivan osuus kaikesta vanhushoivasta yhteiskunnassa pysyy nykyisellään tai sitä kasvatetaan, on julkisten hoivapalvelujen oltava huomattavasti nykyistä monipuolisempia ja kattavampia sekä sensitiivisempiä yksilöllisille tarpeille, suhteille ja elämäntilanteille. Palvelujen on myös oltava taloudellisesti kaikkien läheistään hoivaavien ihmisten saatavilla.” (Sointu 2016, 12.)

Ammatillinen tutkimus voi olla soveltavaa ja kehittävää tutkimus ja kehittämistoimintaa. Siinä tehdään uusi paranneltu versio jo olemassa olevasta tai kehitetään uusi tuote. Tutkitaan jotain erityistä kohdetta, jotain esim. toimintaa varten. Tutkimuksen

tai kehittämisen kohteena voi olla esim. palvelu tai tuote. Palvelulle on tietty tarkoitus olemassa ja se on nopeasti hyödynnettävissä. (Virtuaaliammattikorkeakoulun www-sivut.)

Kun kehittämistyö tehdään työelämän kanssa yhteistyössä, on kriittisyys hyödynnettävyydessä. Käytännöllisyys nousee esiin verrattaessa perinteiseen tutkimukseen. Kuitenkin työelämän kanssa yhteistyössä tehdyssä kehittämistyössä säilytetään perinteiset tutkimukseen kuuluvat perussäännöt: luotettavuus, vakuuttavuus, perusteltavuus ja läpinäkyvyys. (Anttila 2007, 150.)

3 PROJEKTIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Aineiston hankkiminen tapahtui prosessina, jossa käyttämäni lähteet vaikuttavat opinnäytetyöni tarkentumiseen. Käytän erilaisia tiedonlähteitä: kirjallisia ja sähköisiä. Olen etsinyt tietoa esimerkiksi tutkimuksista omaishoitajien elämään liittyen. Käytän erilaisia lähteitä monipuolisesti etsien omaan tehtävääni soveltuvaa tietoa. Etsin ajankohtaista tietoa lehdistä ja tietoverkoista, sekä näkemyksellistä tietoa kirjallisuudesta. Erkinjuntin ym. teos muistisairauksista on kattava alan teos, joka soveltuu hyvin käsitteiden määrittelemiseen. Tutkin tietoa kriittisesti ja harkitsen tarkkaan mikä on luotettavaa ja käytettävää tietoa opinnäytetyöhöni. (Liukko & Perttula 2012–2013.)

Aineistona käytän myös yhdistyksen palvelutalo Ruskalinnan palvelujohtajan haastattelua taloudesta. Hänen kanssaan suunnittelimme mitä kustannukset, resurssit ja riskit tarkoittaisivat päivätoiminnassa Ruskatalojen palveluyhdistyksellä. Yhdistys tuottaa palveluna ikäihmisille pääasiassa tehostettua palveluasumista. Joitakin palvelupaketilla asuvia asukkaita myös asuu yhdistyksen eri taloissa.

Näin ollen, kun toiminta on suunnattu tehostetun palveluasumisen piirissä asuville ikäihmisille, ovat resurssit olemassa myös päivätoiminnan järjestämiseksi. Valmiina

ovat tilat ja saunatilat, sekä viriketoimintaan soveltuvat tilat, mikäli päivätoiminta aloitettaisiin Ruskataloilla. Päivätoimintaan tulisi olla mitoitettu oma henkilökunta. Päivätoiminnan palvelua tarvitsevat asiakkaat ovat etupäässä muistisairaita kuten myös tehostetun palveluasumisen asiakkaat. Tehostetun palveluasumisen asukkailla suunniteltu ympäristö tukee erinomaisesti myös päivätoiminnan asiakkaaksi tulevaa muistisairasta. Omaishoitaja voi turvallisesti jättää hoidettavansa asianmukaisiin tiloihin ja toimivaan luotettavaan hoitopaikkaan.

3.1 Kustannukset

Kustannuksia päivätoiminnan järjestämiseksi tulisi olemaan henkilökuntaresurssista. Palkkamenot sosiaaliturvamaksut, työeläkevakuutusmaksut, muut vakuutukset, loma ja sairauslomakulut tulisi huomioida. Kustannuksia tulee myös esimerkiksi sähkö, vesi ja jätemaksuista, ja kaikista kiinteistönhuoltoon ja käyttämiseen liittyvistä asioista. Mahdollinen päivätoimintatilan kalustus, mikäli päivätoiminnalle osoitettaisiin oma tila, olisi kustannus. Päivätoiminnalle voitaisiin osoittaa omat tilat. Tällöin tilat tulisi kalustaa viihtyisiksi ja päivätoiminnan asiakkaiden toimintakykyä tukeviksi. Joka tarkoittaa sitä, että asukkaan toimintakyvyn ollessa alentunut, tulee tiloja suunniteltaessa ottaa huomioon toimintakykyä tukeva tilojen suunnittelu. Liikkumisen turvallisuus, esteettömyys, saavutettavuus ja akustiikka ovat tärkeitä huomioida suunniteltaessa toimivia tiloja. Myös ruokapalveluista tulee kustannuksia. Päivätoiminnan sisältöön kuuluu aamupala, lounas ja päiväkahvi. Keittiö laskuttaa näistä keittiön voimassa olevan hinnaston mukaisen maksun.

Suunnittelimme palvelujohtajaa haastatellessani, että aluksi päivätoiminnasta vastaisi yksi työntekijä yhteistyössä palveluohjaajan, viriketyöntekijän ja tehostetun palveluasumisen hoivayksiköiden lähi- ja sairaanhoitajien kanssa. Tämä olisi kustannussyistä johtuvaa. Päivittäinen asiakasmäärä ja palvelusta saatava tulo ei mahdollistaisi suurempaa työntekijämäärää toiminnan vetämiseen.

Asiakkaan maksama hinta palvelusta voisi olla 25-30 euroa. Porin Perusturvan omisissa päivätoiminnan palveluissa hinta on 25 euroa asukkaalle. (Porin kaupungin www-sivut.) 30 euron hintakaan ei kata kustannuksia, siksi päivätoiminnan järjestämiseen

tulisi hakea tukea esimerkiksi kaupungilta. Tai päivätoiminnan aloittamiseen voisi hakea projektirahoitusta. Projektirahoitusta voi hakea esimerkiksi raha-automaattiyhdistykseltä, ministeriöiltä tai EU-rahoitusta.

Hemiän tuottama Muistiliiton julkaisusarja 2/2009 kuvaa muistisairaiden kuntouttavaa päivätoimintaa tuotteistamalla. Hemiä on tuotteessaan hinnoitellut kaikki toiminnot, jotka sisältyvät päivätoiminnan järjestämiseen.

Hemiän tuottama tuote nimeltä Muistisairaiden päivätoiminta sisältää esimerkiksi seuraavia asioita:

Toimistotyöt	Aamupala
Lääkkeiden antaminen	Keittiötyöt
WC-käynnit	Päivän valmistelu
Ryhmät	Opiskelijan perehdytys
Lounas	Asiakkaan saapuminen
Kuntoutus	Vastaanottaminen
Kahvi	Omaisten kuulumiset

Esimerkiksi toimistotyöt sisältävät päivien suunnittelua, asiakkaiden hankkimista ja asiakkaan tietojen kirjaamista. Lääkkeiden antamiseen kuuluu turvallinen lääkehoito, joka sisältää asiakkaan lääkkeen antamisen lisäksi lääkkeiden vaikutusten seuraamista. Asiakkaan saapumiseen on varattava aikaa kuulumisien vaihtamiseen, sekä riisutumiseen ja tällöin muiden asiakkaiden seurana täytyy olla toisen henkilökuntaan kuuluvan henkilön, jotta turvallisuus olisi taattu. Aterioihin kuuluu niiden tarjoilu asiakkaalle eteen, mikäli hän ei itse pysty sitä tekemään ja syöttäminen toimintakyvyn ollessa sellaisen, ettei itse ruokailu enää onnistu.

Hinnaksi vuonna 2009 on tullut 80 euroa 64 senttiä. Kyseessä on kokonainen palvelupaketti. Tässä tuotteessa resurssiin on laskettu kaksi työntekijää: ohjaaja ja vastaava ohjaaja. (Hemiä 2009, 32.)

Asiakkaalle koituvia kustannuksia olisivat kuntouttava päivätoiminta sisältöineen ja matkakustannukset. Asiakkaat voisivat maksaa heille koituvia kustannuksia päivätoiminnasta Porin kunnan päivätoiminnan palvelusetelillä. Palvelusetelillä maksamiseen oikeuttavana palvelun järjestäjänä voi toimia, mikäli täyttää lakien ja kunnan täyttämät vaatimukset ja ehdot. Kunta päättää myös sen kuka on oikeutettu saamaan palvelusetelin. Kunnan tulee selvittää palvelusetelin arvo ja toiminta sen käyttäjälle. Kunta ei vastaa, mikäli palvelun tuottaja ei pystyisikään tuottamaan palvelua. Kunta ei myöskään sitoudu ohjaamaan asiakkaita palvelun tuottajalle. (Porin kaupungin WWW-sivut. 2016)

Asiakkaalle koituvia kustannuksia on myös kuljetus päivätoimintaan. Asiakkaat voivat saada kuljetuspalveluja. Kuljetuspalvelua voi hakea kodissaan asuva iäkäs henkilö. Henkilö, joka on vähävarainen ja jonka toimintakyky on alentunut. Kuljetuspalvelu on tarkoitettu virkistysmatkoihin ja asiointimatkoihin. Kuljetuspalvelun myöntäminen on kunnassa harkinnanvaraista. Kuljetuspalvelua voi käyttää päivätoiminnan matkoihin. (Porin kaupungin www-sivut. 2016)

3.2 Resurssit

Resursseina yhdistyksellä on jo olemassa olevat tilat. Tilat ovat viihtyisät ja tarkoitukseen sopivat. Kaikissa yhdistyksen palvelutaloissa on panostettu viihtyvyyteen ja ikäihmisten liikkuvuutta tukevaan tilojen suunnitteluun. Turvallisuus tilojen suunnittelussa on tärkeintä. Värien kontrastit auttavat hahmottamisessa. Liikkuminen helpottuu hahmottamisen myötä. Kodikkuus luo tuttuuden tunnetta ja turvaa.

Muistisairaanhoidossa tiloilla on merkitystä. Muistisairas saa tukea selviytymiseensä siitä, että tiloissa, joissa liikutaan ja vietetään aikaa, on tarpeeksi valoisaa ja meluhaittoja ei ole liaksi. Ympäristöä säätelemään on säädöksiä, mutta myös perinteet, kulttuuri ja henkilökunnan mieltymykset muokkaavat tiloja sopiviksi. MielenMuutos muistisairaiden ihmisten hoidossa -hankkeen osana oli ympäristö, jossa aikaa vietetään. Paikassa, jossa tutkimusta tehtiin, oli monia muistisairaanhoidon liikumista estäviä tekijöitä. Osa tällaisista tekijöistä oli syntynyt käytännön ja kulttuurin muokkaamina.

Tuloksena oli, että hoitoympäristöä tulee kehittää ja hoitaa, jos toivotaan, että ne parantavat muistisairaiden arjen hyvää sujumista. (Topo 2011, 18)

Hoitohenkilökunta ja hoitofilosofia arvoineen on päivätoiminnan perusta. Hoitohenkilökunta Ruskataloilla on kokenutta ja ikäihmistä arvostavaa ja toteuttaa yhdistyksen arvojen mukaista hoitofilosofiaa.

Yhteistyö Porin perusturvan kanssa on olemassa. Yhteistyö on toimivaa ja rakennettu vuosia. Yhteistyötä tekee niin johto kuin hoitohenkilökuntakin kunnan sosiaali -ja terveystalvelujen erilaisten toimijoiden kanssa. Päivittäinen yhteydenpito monenlaisten toimijoiden kanssa on tärkeä tekijä asiakkaiden hankinnassa.

Yhdistyksellä on runsaasti virikkeellistä toimintaa eri taloissa. Virikeohjaajien työ eri taloissa on hyvänä mallina päivätoiminnalle. Kaikissa yhdistyksen taloissa toimii viriketyöntekijän nimikkeellä ammattitaitoinen viriketoiminnasta vastaava henkilö. Myös materiaaleja ja ohjeita toimintatuokioiden järjestämiseksi on olemassa runsaasti.

Ruokapalvelut yhdistyksellä ovat kaikissa taloissa. Laadukas paikan päällä tehty maukas ruoka on päivätoiminnalle erinomainen laatukriteeri. Ravitseminen on ikäihmiselle tärkeä toimintakyvyn ja terveyden ylläpitäjä.

3.3 Riskit

Riskinä on asiakasmäärän vakiinnuttaminen. Toiminnan tunnettavuus on haaste. Ruskatalojen palveluyhdistys tunnetaan tehostetun palveluasumisen tuottajana ja osaajana. Päivätoiminnan tekeminen kunnassa tiedetyksi ja tunnetuksi on haaste. Verkostoituminen eri vanhustyön tahojen kanssa on pohja päivätoiminnan tuomiseksi kunnan vanhuspalveluiden päättäjien tietoisuuteen. Markkinointi asiakkaille itselleen vaatii ponnisteluja. Yhteistyö omaisten kanssa on merkittävä markkinoinnin keino.

Mahdolliset yhden työntekijän äkilliset poissaolot ovat myös riski, koska sijaista ei ole. Eli jonkun muunkin henkilökunnasta tulisi olla perehtynyt toimintaan. Perehdytys voisi tapahtua niin, että toimii yhteistyössä päivätoiminnan vetäjän kanssa, kun tehostetun palveluasumisen resurssista olisi mahdollista irrottaa henkilö oppimaan päivätoiminnan kulkua ja vetovastuuta.

4 MUISTISAIRAAN KUNTOUTTAVAN PÄIVÄTOIMINNAN SISÄLTÖ

Hemiä on kuntouttava päivätoiminta tuotetta tehdessään käyttänyt laadun arvioimiseen Alzheimer keskusliiton työstämiä dementoituneen hyvän hoidon kriteerejä vuodelta 1996. (Hemiä 2009, 31.)

Vuonna 2016 on Muistiliitto julkaissut muistisairaahan hyvän hoidon kriteerit. Se on työkirja työyhteisöille muistisairaiden ihmisten hyvän hoidon ja elämänlaadun kehittämiseen ja arviointiin. Tämä työkirja olisi sopiva olemaan laadun kriteeristö Ruskatalojen päivätoiminnan kehittämisessä ja järjestämisessä. (Muistiliiton [www-sivut](http://www.muistiliitto.fi) 2016.)

Muistiliiton 2016 julkaisemia muistisairaahan hyvän hoidon kriteerejä ovat esimerkiksi:

1. Elämänhistorian tunteminen ja kirjaaminen ovat tärkeitä hoitosuhteen luomisessa muistisairaaseen. Kun tuntee muistisairaahan elämää ja historiaa on helpompi vastata tarpeisiin sekä toiveisiin ja hoitosuhteesta tulee luontevampi ja läheisempi. Voi järjestää toimintaa, josta muistisairas pitää, eikä yritä saada osallistumaan asioihin joista ei pidä, tai jotka ahdistavat. Elämänhistoriaa kysytään omaisilta ja asiakkaalta hoidon alussa. Elämänhistorian kertomisen

apuna on lomake, jossa on kysymyksiä ja joka auttaa täyttäjää historian kertomisessa.

2. Ruskatalojen kaikista tehostetun palvelun asukkaista laaditaan hoito ja palvelusuunnitelma. Hoito ja palvelusuunnitelma laaditaan heti asiakkaan tai asukkaan aloittaessa hoidon piirissä. Hoito ja palvelusuunnitelma päivitetään kahdesti vuodessa sekä lisäksi tarvittaessa. Hoito ja palvelusuunnitelma laaditaan yhdistyksen laadukas kirjaaminen ohjeistuksen mukaisesti. Hoito ja palvelusuunnitelma tulisi tehdä myös päivätoiminnan asukkaista hoitosuhteen alkaessa sekä kahdesti vuodessa, että tarvittaessa. Suunnitelmaa päivittämällä voi arvioida hoidon toteutumista ja laatua. Hoito- ja palvelusuunnitelma on tärkeä osa hoitosuhdetta. Omavalvontasuunnitelma määrittelee hoito ja palvelusuunnitelman sisällön. Voimavaralähtöisyys on hoito- ja palvelusuunnitelman lähtökohtana. Yksilöllisyys otetaan huomioon suunnitelmaa tehtäessä.

Ruskatalojen palveluyhdistykselle on laadittu omavalvontasuunnitelma. Omavalvontasuunnitelmaan on kirjattu kaikki toimenpiteet, joilla valvotaan omaa toimintaa ja toiminnan laatua. Omavalvontasuunnitelma on väline, jota käytetään työvälineenä kehittämässä ja laadun valvonnassa. Palvelujen tuottajan tulee osata arvioida ja tietää millaisella omalla valvonnalla toiminnan laadukkuus ja säädösten mukaisuus varmistuu. Omavalvontaan sisältyvät kaikki asiakirjat, jotka on laadittu käytännön toteuttamiseen palvelun eri vaiheissa. Näin palvelu on yhtenäistä. Omavalvontasuunnitelmassa on varauduttu riskeihin ja vaaratilanteisiin. Omavalvonta varmistaa ammatillisen osaamisen. Omavalvontasuunnitelmassa on kirjattuna yrityksessä noudatettavat toimintatavat ja niiden seuranta. (Valviran www-sivut 2016.)

3. Toimintakykyä tulee huomioida monesta eri näkökulmasta. Toimintakykyyn kuuluu esimerkiksi fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky. Toimintakykyä arvioidaan erilaisilla mittareilla ja määrävälein. Asiakkaalle tehdään MMSE-testi (muistitesti) sekä fyysistä toimintakykyä mittaava testi, jonka tekee fysioterapeutti. GDS-testi (masennustesti) tehdään kun epäillään masennusta. Testien tekeminen päivätoiminnan asiakkaille tarpeen tullen olisi mahdollista.

4. Päivätoiminta on aktiivisen arjen tukemista. Vaikka sairauden vuoksi oma aloitekyky vähenee ja on hankalampaa keksiä ja saada arkeen mielekkyyttä ja aktiivisuutta, voi aloitekykyä tukea ja ohjata tekemiseen joka on ennen ollut mieluisaa. Osallistuminen on tärkeää ja auttaa toimintakyvyn säilymistä. Arjen pienet tekemiset antavat sisältöä elämään.
5. Terveiden edistäminen on tärkeää muistisairaana tukemista. Liikunta, jumppatuokiot, ulkoilu, hyvä ravitsemus ovat päivätoiminnassa osa-alueita, jotka tukevat hyvää terveyttä. Päivätoiminnassa voi pitää pieniä tietoisuuksia lääkkeistä, levon tärkeydestä, alkoholin vaaroista ja esimerkiksi luontaislääkkeiden haitoista muiden lääkkeiden kanssa yhdessä. Painon seuraaminen voidaan toteuttaa päivätoiminnassa. Yhdessä voidaan tehdä kauneushoitoja ja keskustella hygienian hoidosta.
6. Ravitsemus on tärkeä osa muistisairaana arkea ja elämää. Se on myös tärkeä tekijä Ruskatalojen toiminnan pohjana. Kaikissa Ruskataloissa tarjoillaan paikan päällä tehtyä hyvää, maukasta ja ravitsevaa kotiruokaa. Ravitsemusta arvioidaan hoitajien havainnoinnin lisäksi myös MNA- testeillä. Ravitsemus on muistisairaana yksi terveyden edistämisen keino sekä nautittavan elämän lähde.
7. Lääkkeetöntä hoitoa toteutetaan Ruskataloilla satsaamalla erityisesti muistisairaana kohtaamiseen. Koko henkilökunnalle on järjestetty koulutusta muistisairaana kohtaamiseen. Lääkkeettöminä hoitokeinoina käytämme myös musiikkia, herkuttelua ja kosketusta esimerkiksi silittelyä. Tai jätämme valot yöksi. Päivätoiminnassa rauhallisuus ja turvallisuus ovat avainasemassa. Mielikäs juuri itselle sopiva tekeminen auttaa muistisairasta suuntaamaan huomion muualle, jos on ahdistuneisuutta ja levottomuutta.
8. Lääkehoidon osaaminen on Ruskataloilla varmistettu lääkehoidon osaamis- ja lupakirjan näytöillä ja koulutuksella. Jokaisen lähi- ja sairaanhoitajan on määrävälillä näytettävä osaamisensa näytöillä. LOVE-tentti on uusin osaamisen näyttö, lääkehoidon tentti verkossa. Kaikki lähi ja sairaanhoitajat suorittavat

tentin. Päivätoiminnassa käyvälle asiakkaalle lääkehoidon toteuttaminen näillä voimassa olevilla ohjeilla olisi turvallista.

9. Kivun hoidossa käytämme Ruskataloilla PAINAD-mittaria arvioimaan pitkälle edenneen muistisairaahan kipua. Painad-mittari perustuu käyttäytymisen havainnointiin. Hoitajat havainnoivat muistisairaahan kipua ja raportoivat lääkärille, kivun hoitoon on käytössä lääkkeitä ja lääkkeettömiä hoitokeinoja. Päivätoiminnan asiakkaan kivun havainnointia tulisi tehdä kaiken toiminnan lomassa ja tätä mittaria voisi käyttää hyödyksi.
10. Ikäihmisen arvostaminen, turvallisuus, avoimuus, luotettavuus ja laadukkuus ovat arvoja joihin vuorovaikutus ja kohtaaminen Ruskataloilla perustuvat. Päivätoiminnan asiakkaan saaminen tuntemaan turvaa ja luottamusta viikoittaisilla käynneillä olisi laadukasta toimintaa.
11. Itsemääräämisoikeus näkyy toiminnassa aidosti. Kiinnitämme huomiota heti asukkaan muuttaessa, hoito ja palvelusuunnitelmaa laadittaessa asukkaan omiin tapoihin ja toiveisiin. Kaltoinkohteluun tulee puuttua heti, jos sellaista esiintyisi. On velvollisuus ilmoittaa epäkohdista. Nämä samat ohjeet olisivat ohjeistuksena päivätoiminnan asiakkaan kohtaamisessa.

Osa muistisairaahan hyvän hoidon kriteereistä koskee tehostetun palvelun asumisen piirissä olevaa. Päivätoimintaan ne ovat kuitenkin hyvin sovellettavissa. Esimerkiksi hoitotahdon tai edunvalvontavaltuutuksen tekemisessä päivätoiminnan ohjaaja voisi auttaa asiakasta ja omaista.

Omavalvontasuunnitelmassa on ohjeet ohjaamaan toimintaa. Työyhteisönä Ruskataloilla pyritään avoimeen ilmapiiriin. Työhyvinvointiin panostetaan paljon, jotta työyhteisö jaksaisi tehdä laadukasta hoitotyötä motivoituneena ja hyvinvoivana. (Muisti-liiton julkaisusarja 2/2016.)

Omaishoitajalle hoidettavan viikoittainen päivätoiminta antaa lepo hetken, kun hoidettava lähtee osallistumaan päivätoimintaan. Kohderyhmänä ovat kotona kotihoidon

tai omaishoidon turvin asuvat muistisairaat tai muuten osallisuuteen ja toimijuuteen tukea tarvitsevat ikäihmiset. Päivätoimintaryhmän koko on 5-6 päivätoiminnan asiakasta. Eli viikossa 25-30 asiakasta. Aasukkaat tulevat paikalle omilla kuljetuksilla, he ovat voineet hakea kuljetuspalvelua. Heitä ohjaa yksi työntekijä, joka tekee yhteistyötä palvelutalon hoivayksiköiden, virikeohjaajan ja palveluohjaajan kanssa.

Asiakkaat saapuvat 8.00–8.30. Asiakkaat voisi vastaanottaa päivätoiminnan ohjaaja yhdessä talon palveluohjaajan kanssa. Kun toinen työntekijöistä ottaisi asiakkaita vastaan, huolehtisi toinen jo paikalla olevista. Olisi tärkeää vaihtaa kuulumiset omaisen kanssa, että tämä voisi luottaen jättää hoidettavansa päivän ajaksi päivätoimintaan. Asiakas saa aamupalaa heti saavuttuaan. Ruskatalojen ravitseva aamiainen olisi pian saapumisen jälkeen, että hyvin syöneenä jaksaisi aloittaa päivän toimet.

Kuulumisten vaihtaminen on osa päivän kulkua. Sekä keskustelu ajankohtaisista asioista ja lehdestä tärkeimpien ajankohtaisten uutisten lukeminen. Ryhmytyminen, tunnelman luominen ja tunnelman rauhoittaminen vaativat hetken ryhmän yhteiselle pysähtymiselle. Kun on kyse muistisairaista, on tärkeää saada heidät luottamaan ja tuntemaan olonsa turvalliseksi, vaikka he eivät muistaisikaan missä ovat ja miksi.

Osa asiakkaista lähtee yksiköihin saunomaan, tai yksiköstä tulee hoitaja avustamaan saunaan. Vaihtoehtoisesti vetäjä kuljettaa saunaan ja yksiköstä tulee muiden asukkaiden kanssa hoitaja ohjaamaan toimintaa. Asiakas voi osallistua talon päivittäiseen virikehetkeen, sekä päivätoiminnan vetäjän järjestämään päivän teeman mukaiseen toimintaan. Ruskataloilla järjestetään tehostetun palvelun asukkaille runsaasti virikkeitä ja lähes päivittäin on toimintaa halukkaille. Päivätoiminnan asiakkaalla olisi mahdollisuus osallistua näihin toimintoihin. Vetäjä voisi suunnitella teemoittain erilaisia viriketuokioita.

Ulkoilua tulisi sisältyä aina mahdollisuuksien mukaan päivän kulkuun. Vetäjä, opiskelijat ja muu henkilökunta ulkoilisivat asiakkaiden kanssa. Ryhmäläisten toimintakyvyn salliessa, vetäjä voisi olla ulkona koko ryhmän kanssa aina sään salliessa kaikkina vuodenaikoina.

Lounaaksi olisi tarjolla Ruskatalojen keittiöiden valmistama maukas kotiruokalou-
nas. Lounaan jälkeen voisi olla lepopohetki tai virkeimmille musiikin kuuntelua, kes-
kustelua tai talon viriketoimintaan osallistumista.

Ohjaajan järjestämä tuokio/viriketoiminta voisi olla levon jälkeen, kun on virkistytty.
Päiväkahvilla tarjolla on kahvia tai teetä, sekä makea tai suolainen leivonnainen. Tai
tilanteen mukaan pehmeä/sosemainen vaihtoehto. Kotiinlähdön hetkellä läheiselle
kerrottaisiin päivän kuulumiset.

Tämä on esimerkki mahdollisesta päivän kulusta. Jokainen päivä on kuitenkin erilai-
nen ja vaihtelee asiakkaiden voinnin, voimavarojen ja innostuksen mukaan. Yksilöl-
linen kohtaaminen ja toimintakyvyn huomioiminen määrittävät päivän kulkua. Päi-
vän kulku vaihtelee myös talojen muiden tapahtumien ja viriketoimintojen mukaan.
Päivätoiminnassa voisi olla erilaisia teemoja viikoittain. Esimerkiksi ulkoilu, musiik-
ki, askartelu/käsityö, leipominen ja kirjallisuus/elokuvat. Viikko-ohjelman suunnit-
telussa on paljon erilaisia mahdollisuuksia.

Päivätoiminnan vetäjänä voisi toimia geronomi, vanhustyön asiantuntija. Vanhukset
saavat geronmilta laaja-alaisia asiantuntijapalveluita. Geronomin asiantuntijuus ra-
kentuu gerontologisesta tiedosta, hoidon, kuntoutuksen ja sosiaalityön osaamisesta.
Yksilö ja ryhmäkohtainen asiakastyö kuuluvat geronomin osaamisalaan. Geronomi
pystyy kehittämään ja toteuttamaan vanhustyötä. Geronomi työskentelee erilaisissa
toimintaympäristöissä ja erilaisilla palveluntuottajilla. (Näslindh-Ylispangar 2012,
202.)

Päivätoiminnan kehittämisessä ja suunnittelussa geronomi voi toteuttaa gerontologi-
sia opintojaan ja osaamistaan. Päivätoiminta on monipuolista ja niin asiakasta kuin
työntekijääkin kehittävää toimintaa.

Ryhmätoiminnassa voi olla myös paljon haasteita. Ryhmään sitoutuminen vaatii mo-
lemmilta osapuolilta paljon, niin ryhmäläiseltä kuin vetäjältäkin. Vetäjän on hyvä
opiskella ja ottaa selvää ryhmätoiminnasta ennen ryhmän alkamista. Kokenutkin
ohjaaja voi luottaa liikaa osaamiseensa ja vanhalla rutiinilla toimiminen tai siinä het-
kessä toiminnan keksiminen ei tuo hyvää tulosta. Liikaa ei kuitenkaan kannata suo-

rittaa suunnitelmaa, koska ryhmä elää ja aina jotain odottamatonta voi sattua. Tapaamisiin on hyvä lämmitellä ja rauhallisesti katsoa mikä on ryhmän vireystila. Kii-reen tuntua tulee välttää. Rauhallisuus on hyvä ominaisuus ryhmän vetäjälle. Käytän-tö opettaa ohjaajaa, vaikka onkin hyvä tutustua ja opiskella aluetta etukäteen. Joskus ryhmän jäsen voi ahdistua tai olla levoton. On hyvä, jos ryhmän jäsenet ovat lähellä samaa ikäryhmää. Muista poikkeavan eri ikäinen voi tuntea olonsa tukalaksi. Jos ryhmäläisellä on sairautessaan vaikea jakso menossa, on hyvä harkita taukoa tai vain seuraamista, eikä aktiivista osallistumista. (Brand ym. 2013, 81-82.)

5 YHTEISTYÖ PORIN PERUSTURVAN KANSSA

Ruskatalojen palveluyhdistys tekee yhteistyötä Porin perusturvan kanssa. Yhteistyö on toiminut pitkään tehostetun palveluasumisen paikkoja täytettäessä. Valmista so-pimusta palvelusetelin käytöstä ei ole.

Asiakkaat tehostettuun palveluasumiseen Ruskatalojen palveluyhdistyksen palveluta-loihin tulevat SAS-työryhmän kautta. Porin perusturvakeskuksessa työskentelee mo-niammatillinen SAS-työryhmä. SAS-kirjainyhdistelmä tulee sanoista selvitä, arvioi ja sijoita. (Porin kaupungin WWW-sivut 2016.)

Ruskataloille asukkaiden valinta perustuu Porin perusturvan kanssa 1.7.2013 solmit-tuun sopimukseen tehostetusta palveluasumisesta. Tehostettu palveluasuminen ruska-talojen palveluyhdistyksellä on laadukasta ja asiakaslähtöistä. (Ruskatalojen palvelu-yhdistyksen www-sivut 2016.)

Myös päivätoimintaan asiakkaita pitäisi hankkia yhteistyössä perusturvan kanssa. Yhteistyö perusturvan palveluohjaajien kanssa olisi tärkeää. Perusturvan palveluoh-jaajat tekevät porilaisille omaishoitajille päätökset omaishoidon tuen maksamisesta. Myös palvelusetelin saamisesta päättää kunnan työntekijä. Kun yhteistyö ja verkos-

toituminen ovat toimivaa, auttaa se asiakkaiden hankkimisessa. (Porin kaupungin WWW-sivut 2016.)

Asiakkaiden saamiseksi olisi hyvä laatia myös lehti-ilmoitus päivätoiminnan järjestämisestä. Lehti-ilmoituksella saavutetaan yleisöä, joka vasta on tutustumassa ikäihmisten palveluihin ja joille tilanne on tullut tai tulossa lähitulevaisuudessa ajankoh- taiseksi. Asiat alkavat kiinnostaa, kun ne tulevat henkilökohtaiseksi. Tähän sopisi myös avoimien ovien päivä tai iltatilaisuus, jossa kerrotaan yhdistyksen toiminnasta. Tällaisia tilaisuuksia ja avoimien ovien päiviä on yhdistyksellä pidettykin, tekemään toimintaa tunnetuksi.

6 ARVIOINTI

6.1 Projektin arviointi

Arviointi ei voi olla pelkästään tieto siitä, oliko projekti onnistunut tai epäonnistunut. Mittareiden tulisi olla selkeitä ja antaa tietoa siitä ovatko projektin tavoitteet ja tarkoitus onnistuneet. Tavoitteiden onnistumisen tulisi tuoda esiin tietoa siitä oliko projekti innovatiivinen, asiakaslähtöinen, tuloksellinen, sitouttava ja uutta työmenetelmää luova. Projektia tulisi arvioida loppuarvioinnissa. (Kuikka, Utriainen & Virkkunen 2012, 36.)

Päivätoiminnan järjestäminen Ruskatalojen palveluyhdistykselle oli mielekäs opinnäytetyön aihe. Se vaikutti, kun innostuin siitä itse harjoittelujaksollani. Kehittämistyön ja toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on, että opiskelija ja työyhteisö, jolle opinnäytetyö tehdään, hyötyisivät ja saisivat uusia työkaluja. (Suvanto 2014, 13.)

Yllättävää oli, että päivätoiminnassa taustoineen, tarpeineen ja tavoitteineen oli paljon asioita mietittävänä, vaikka resurssit ovat jo olemassa. Olemassa olevat resurssit antoivat sen tunteen, että ei olisi vaikea järjestää uutta toimintaa jo olemassa olevan lisäksi ja täydennykseksi. Oli kuitenkin paljon asioita, joita tuli huomioida. Eikä niistä vähäisin suinkaan talous. Yllättävän edulliselta vaikutti kunnan oma hinta vastavalle palvelulle. Yksityiselle palvelun tuottajalle olisi aivan ehdotonta saada lisärahoitusta tai tuottaa palvelua projektina ja saada sitä kautta rahoitusta. Hinta kohoaisi liian korkeaksi asiakkaalle, mikäli näin ei olisi. Kustannukset ovat suuremmat verrattuna palvelusta saatavaan hintaan.

Tämä opinnäytetyön tekeminen opetti sen, kuinka kaikki hankkeet, pienet ja suuret vaativat paljon taustatyötä. Tämä opetti myös sen, kuinka geronomin opinnoissa merkittävä osa, itsenäinen tiedonhankinta, on hyvin tarpeellinen taito työelämässä.

Opinnäytetyö onnistui tavoitteissaan siten, että malli päivätoiminnasta on realistinen ja toteutettavissa oleva. Projekti on myös asiakaslähtöinen. Projekti luo uutta työmenetelmää. Talouspuoleen pitäisi tehdä lisäselvitys, jos malli oikeasti toteutuisi. Talouden osalta vaikeutta tuo se, että hinnoittelu on hankalaa ja olisi hyvä tietää rahoituksesta tarkemmin. Opinnäytetyöni osoittaa taloudesta sen, että lisärahoitus on tarpeen ja ilman sitä ei toimintaa voi aloittaa.

6.2 Toiminnan laadun arviointi

Laadukas palvelu vastaa asiakkaan tarpeeseen säännösten mukaisesti ja kustannustehokkaasti. Laadua arvioidaan rakenne ja prosessitekijöillä. Rakenteeseen kuuluvat esim. henkilökunta, johto ja ympäristö. Prosessi on koko toiminta kaikkine osaluueineen. Asiakkaan palvelun aloittamisesta lopettamiseen. (Sosiaali ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaisu 2013, 11.)

Tehostetun palveluasumisen arvioinnissa käytettäviä mittareita ovat perusturvan asiakastyytyväisyyskysely (liite 1) ja omaistyytyväisyyskysely (liite 2). Nämä kyselyt sisältävät kysymyksiä rakenteeseen ja prosessiin liittyen. Näitä kyselyjä Porin perusturva käyttää yksityisten palveluntuottajien laadun arvioimiseen. Porin perus-

turvan vanhuspalveluilla on olemassa oma lomakkeensa kotihoitoon/päivätoimintaan, joka voisi olla mittarina myös Ruskatalojen päivätoiminnassa. Vastaavanlaisen arviointilomakkeen voisi laatia kohdennettuna päivätoiminnan arviointiin myös oma-valvontaan ruskataloille.

Suullista palautetta asiakkailta voisi kerätä toiminnan toteutuksen yhteydessä, koska kyse on muistisairaista, on heiltä helpompi saada palaute heti toiminnan ollessa käynnissä, koska he eivät ehkä muista palautekyselyn aikana mistä on ollut kysymys. Palaute tulisi kirjata asiakkaan tietoihin. Kirjaaminen on tärkeää koko toiminnassa, sillä voi seurata vaikuttavuutta ja toiminnan mielekkyyttä. Kirjaamisesta jää aina dokumentti johon voi palata. Ruskataloilla on käytössä laadukas kirjaaminen ohjeistus, jonka mukaisesti päivätoiminnan asiakkaista tulisi kirjata.

Ruskataloilla on olemassa palautelaatikoita, joihin palautetta voi jättää nimettömänä. Suullista palautetta omaisilta tulisi kirjata suoraan asiakkaan tietoihin. Myös opiskelijat antavat opiskelujaksostaan palautteen. Opiskelijoiden antama palaute on tärkeä väline kehittämisessä ja uusien innovaatioiden suunnittelussa.

Henkilöstön kehityskeskusteluilla ja osaamiskartoituksella voi seurata ja arvioida laatua. Henkilöstön jatkuva kouluttaminen lisää laadukkuutta. Henkilöstön määrästä, koulutuksesta ja tehtäväkentästä on vanhuspalvelulaissa perussäännös. (Vanhuspalvelulaki 980/2012, 20 §.)

7 POHDINTA

”Menet naimisiin, saat lapsia, teet uraa, saat potkut, eroat, menet uudestaan naimisiin, harkitset eteisen maalaamista mintun vihreäksi.

Heräät 80-vuotiaana, keität kahvit ja otat sokerittoman pullan.

Pureskelet sitä – ja äkkiä onkin ilta”

(Ilmari Saarelainen näytelmässä Parasta ennen Tampereen Työväen Teatteri 2010.)

Ihminen kokee pelkoa, voimattomuutta, ahdistuneisuutta ja ärtyneisyyttä, kun kaikki katoaa. Ja se on hyvin ymmärrettävää. Itsehallinnan menetyksen tunne on varmasti todella kauhistuttava tunne ihmisen elämässä. Se, että millä tasolla kokemuksen tietoisuuden aste on, ei poista elämyksiä, tunteita ja tahtoa.

Ihmisen elämä on niin lyhyt, että sen pitäisi olla mielekästä vanhanakin. Aina se ei ole nuorenakaan, mutta siihen tulisi pyrkiä. Ihmisen elämässä on kohokohtia. Elämään kuuluu eri ikäkausiin liittyviä jaksoja, jolloin ihminen tekee valintoja ja toteuttaa toiveitaan ja unelmiaan. Yhtä lailla myös vanhuuteen kuuluu toiveet ja unelmat. Itsenäisyys ja itsemääräämisoikeus. Yksilöinä me elämme myös vanhuuttamme. Meidän tulisi saada kaiken ikäisenä päättää, unelmoida ja toteuttaa unelmia. Eivät ihmisyksilön omat toiveet lopu, kun ihminen täyttää 80-vuotta. Vanhuus ei ole kaikkien toiveissa samanlainen, kuten ei ole nuoruus tai keski-ikäkään. Haluamme kaikki tehdä niitä asioita, jotka ovat meille itsellemme tärkeitä.

Palvelujen laadulla ja saatavuudella on suuri merkitys ihmisen elämään. Kun olet jo vanha ja hauras, tarvitset yhä enemmän toisten apua elämäsi arjen toimimiseen. On tarpeellista, hyödyllistä, merkitsevää ja ihmistä kunnioittavaa kehittää palveluja, jotka ovat helposti saatavilla.

Ruskatalojen työntekijöiden itsensä päättämät arvot vanhusten kunnioittaminen, turvallisuus, avoimuus, luotettavuus ja laadukkuus ovat arvoja jotka vastaavat palvelun laadusta. Arvojen täytyy sisältää ihmisen valinnan vapaus ja siihen valintaan me voimme työntekijöinä vastata toimimalla näiden arvojen periaatteiden mukaisesti. Kun vanhuus haurastuttaa niin, että itse ei enää kykene fyysisesti toimimaan haluumallaan tavalla, olemme me tukena ja auttamassa toteuttamaan ihmisen itsensä toimomaa ja tarkoittamaa vanhuusikää. Turvallisesti, avoimesti ja luotettavasti.

Kehusmaan tutkimuksen mukaan omaishoitajat jättävät paljon käyttämättä tukipalveluja, koska vaihtoehdot ovat heille sopimattomia. Jaksaminen omaishoitajan työssä koskee etupäässä hoitajia, jotka ovat jo itsekin ikäihmisiä, usein hoidettaviensa puolisoita. Järjestelmän uusimista pitäisi kehittää niin, että palvelut kohdistettaisiin hoitajan jaksamiseen ja palveluista aiheutuvia kuluja korvattaisiin. Omaishoidon rahoituksen tulee olla omaishoitoa tukeva ja kannustava. (Kehusmaa 2014, 86)

Kun suunnitellaan uutta laadukasta toimintatapaa, tulee ajatella ensisijaisesti asiakkaan tarpeita. Vanhusasiakkaalle tällaisen toiminnan tulee tuottaa iloa, turvaa, toimintakykyä, sosiaalisuutta, perustarpeita ja kaikkea hyvää ja hyödyllistä. Toiminta ei saa kuormittaa ikäihmisen kukkaroa suhteettomasti ja sen on pyrittävä kansantalouden näkökulmasta olemaan yleishyödyllistä.

Ikäihmiset tarvitsevat erilaisia palveluja saadakseen elämäänsä sisältöä. Heidän osansa ei saa olla hiljaa hiipua kotiin voimien vähetessä. Pitää yrittää erilaisia toimintatapoja ja malleja ennakkoluulottomasti ja hyvällä sydämellä.

Koen, että päivätoiminta voisi vastata monen ikäihmisen toiveisiin ja auttaa arjessa selviytymistä. Päivätoiminta ei ole kaikkien ihmisten toivelistalla, mutta yhtenä palveluvaihtoehtona se tuo lisää valinnan vapautta ja toiveiden täyttämisen mahdollistamista. Päivätoiminta on yksi keino saada ihminen liikkeelle ja tapaamaan uusia ihmisiä. Sosiaalisuus on suuri voimavara elämässä. Ikäihmisen osallisuuteen ja toimijuuteen ryhtyminen sairauden ja vanhuuden keskeltä tarvitsevat toisinaan pientä ja suurempaa patisteluaakin. Osallisuus ja toimijuus ovat kuitenkin se elämän suola ja se mikä meitä kannattelee ja auttaa jaksamaan elämän tuodessa omia koukeroitaan ja mutkiaan matkaan.

LÄHTEET

Andersson, S. ym. 2016. Hyvän hoidon kriteeristö. Työkirja työyhteisöille muistisairaiden ihmisten hyvän hoidon ja elämänlaadun kehittämiseen ja arviointiin. Muistiliitto.

Anttila, P. 2007 Realistinen evaluaatio. Hamina: Akatiimi oy.

Brand, S., Holmi, M. & Kuikka, A. 2013. Avain osallisuuteen. Helsinki: Kopioniini.

Erkinjuntti, T., Remes, A., Rinne, J. & Soininen, H. 2015. Muistisairaudet. 2. uud. p. Helsinki: Duodecim.

Hemiä, M. 2009. Projektista pysyvää. Muistisairaiden kuntouttava päivätoiminta ja sen kuvaus tuotteena. Muistiliiton julkaisusarja. Helsinki: Muistiliitto, 13.

Ilmari Saarelainen näytelmässä Parasta ennen Tampereen Työväen Teatteri 2010.

Jyrkämä, J. 2015. Toimijuus, uutta ilmettä käytäntöön ja tutkimukseen. Geronomilehti 1, 17.

Kehusmaa, S. 2014. Hoidon menoja hillitsemässä. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia. Helsinki. Kelan tutkimusosasto.

Kuikka, A., Utriainen, J. & Virkkunen, A. 2012 Onnistunut projekti, Vanhus ja lähimmäispalvelun liiton projektikäsikirja: Kehittyvät vanhuspalvelut julkaisu 2/2012. Helsinki: Painopörssi. Viitattu 29.10.2016. <http://docplayer.fi/522740-Kuikka-anu-utriainen-jarkko-virkkunen-anne-onnistunut-projekti-vanhus-ja-lahimmaispalvelun-liiton-projektikasikirja.html>.

Kärkihanke: Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa 2016–2018. Sosiaali- ja terveysturvan ministeriön raportteja ja muistioita. 2016:32.

Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi 2013. Sosiaali- ja terveysturvan ministeriön julkaisuja 2013:11.

Laki omaishoitajan tuesta. 2016. 3 a § 511/2016.

Noro, A. & Voutilainen, P. 2016. Omaishoito uudistuu kärkihankeessa. Vanhustyö 3, 16.

Näslindh-Ylispangar, A. 2012. Vanhuksen terveyden, hyvinvoinnin ja hyvän elämän edistäminen. Helsinki: Edita.

Omaishoitajat ja läheiset liitto ry:n www-sivut. 2016. Viitattu 4.10.2016. <http://omaishoitajat.fi/palveluopas>.

Porin kaupungin www-sivut. 2016. Viitattu 12.10.2016. http://pori.fi/perusturva/vanhuspalvelut/kotonaasumistatukevatpalvelut_0/omaishoidontukiyli65-vuotiaat.html.

Porin kaupungin www-sivut. 2016. Viitattu 12.10.2016. Porin perusturvakeskuksen päivätoiminnan palvelusetelin sääntökirja.

Porin kaupungin www-sivut. Viitattu 12.10.2016. Porin perusturvakeskuksen vammaispalvelut. Kuljetuspalveluhakemus.

Raivio, M. 2016 Muistisairaahan ihmisen kuntoutus. Memo 4, 7.

Ruskatalojen palveluyhdistyksen www-sivut. 2016. Viitattu 12.6.2016. <http://ruskatalot.fi/>.

Ruskatalojen palveluyhdistyksen www-sivut. 2016. Viitattu 13.6.2016. <http://ruskatalot.fi/>.

Sointu, L. 2016. Hoiva suhteessa. Tutkimus puolisoaan hoivaavien arjesta. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Viitattu 12.10.2016. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0190-3>.

Suvanto, M. 2014. Uusia malleja työelämän kehittämiseen. Teoksessa M. Suvanto (toim.) ym. Tutkimuksellinen kehittämistyö ylempi AMK -tutkinnossa. Pori: Samk viestintä, 13-15

Suomen muistiliiton www-sivut.2016. Viitattu 3.10.2016. <http://www.muistiliitto.fi>.

Stm. www-sivut. 2016. Viitattu 13.10.2016 <http://stm.fi/hankkeet/koti-ja-omaishoito>.

Topo, P. 2011. Tieteessä Tapahtuu 6, 18-19.

Vanhuspalvelulaki 2012. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012.

Vanhustyön keskusliiton www-sivut 2016. Viitattu 8.10.2016. <http://www.vtkl.fi/fin/?e=&c=e&keyword=kehitet%C3%A4%C3%A4n+ik%C3%A4+ihmisten+kotihoitoa+hanke>

Vainikainen, T. 2016. Kumppanina muistisairaus. Helsinki: Kirjapaja.

Valviran www-sivut 2016. Viitattu 8.11.2016. http://www.valvira.fi/terveydenhuolto/yksityisen_terveydenhuollon_luvat/omavalvontasuunnitelma_2

Virtuaaliammattikorkeakoulun www-sivut.2016. Viitattu 4.10.2016. <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/>.

ASIAKASTYYTYVÄISYYSTUTKIMUS ASUKKAAN ARVIO

Yksikön nimi _____

Osaston nimi _____

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
1. Asumiseni on turvallista	1	2	3	4
2. Asumiseni on viihtyisää	1	2	3	4
3. Tilat ovat siistit	1	2	3	4
4. Yhteistiloja on riittävästi ja ne ovat viihtyisät	1	2	3	4
5. Henkilökunta on ystävällistä	1	2	3	4
6. Henkilökunta on ammattitaitoista	1	2	3	4
7. Saan apua kun tarvitsen	1	2	3	4
8. Talon ilmapiiri on hyvä	1	2	3	4
9. Ruokailuajat sopivat minulle	1	2	3	4
10. Ruoka maistuu minulle	1	2	3	4
11. Ruokaa on riittävästi	1	2	3	4
12. Lääkehuoltooni toimii	1	2	3	4
13. Saan tarvitsemani lääkäripalvelut	1	2	3	4
14. Puhtaudestani huolehditaan riittävästi	1	2	3	4
15. Minua kannustetaan omatoimisuuteen	1	2	3	4

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
16. Tunnen omahoitajani	1	2	3	4
17. Ulkoilua on riittävästi	1	2	3	4
18. Yhteisesti järjestetty toiminta on mielekästä	1	2	3	4
19. Vaatehuoltoni toimii	1	2	3	4
20. Saamani palvelu vastaa odotuksiani	1	2	3	4
21. Minulla on hyvä asua ja olla	1	2	3	4

Muuta palautetta ja kehitysehdotuksia

KIITOS VASTAUKSESTANNE!

ASIAKASTYYTYVÄISYYSTUTKIMUS OMAISEN ARVIO
--

Yksikön nimi _____

Osaston nimi _____

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
1. Asuminen on turvallista	1	2	3	4
2. Asuminen on viihtyisää	1	2	3	4
3. Tilat ovat siistit	1	2	3	4
4. Yhteistiloja on riittävästi ja ne ovat viihtyisät	1	2	3	4
5. Henkilökunta on ystävällistä	1	2	3	4
6. Henkilökunta on ammattitaitoista	1	2	3	4
7. Omaiseni saa apua kun tarvitsee	1	2	3	4
8. Talon ilmapiiri on hyvä	1	2	3	4
9. Ruokailuajat sopivat omaiselleni	1	2	3	4
10. Ruoka maistuu omaiselleni	1	2	3	4
11. Ruokaa on riittävästi	1	2	3	4
12. Omaiseni lääkehuolto toimii	1	2	3	4
13. Omaiseni saa tarvitsemansa lääkäripalvelut	1	2	3	4
14. Omaiseni puhtaudesta huolehditaan riittävästi	1	2	3	4
15. Omaistani kannustetaan omatoimisuuteen	1	2	3	4

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
16. Tunnen omaiseni omahoitajan	1	2	3	4
17. Ulkoilua on riittävästi	1	2	3	4
18. Yhteisesti järjestetty toiminta on mielekästä	1	2	3	4
19. Vaatehuolto toimii	1	2	3	4
20. Omaiseni saama palvelu vastaa odotuksiani	1	2	3	4
21. Omaisellani on hyvä asua ja olla	1	2	3	4

Muuta palautetta ja kehitysehdotuksia

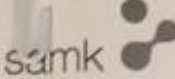
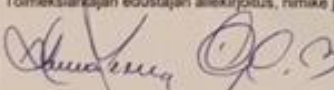
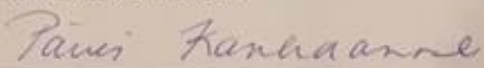

KIITOS VASTAUKSESTANNE!

		SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU SATAKUNTA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	OP07A 1/2
SAMK / Sopimus opinnäytetyön tekemisestä			
Opinnäytetyön tekijä: <i>Hanna Perälä</i>			
Opiskelijanumero: <i>1401635</i>		Aloituserä: <i>Age14SP</i>	
Koulutusohjelma: <i>Vanhustyö</i>			
Opinnäytetyötä ohjaavan opettajan nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite:			
<i>Päivi Kankaanranta SAMK</i> <i>Päivi.kankaanranta@samk.fi</i> <i>puh. +358 44 701 6227</i>		<i>Tiedepuisto 3</i> <i>PL 520</i> <i>28601 Pori</i>	
Toimeksiantaja, yhteyshenkilön nimi, sähköposti, puhelinnumero, osoite ja y-tunnus:			
<i>Ruskatalojen palveluyhdistys Peräsimentie 5, 28190 Pori</i> <i>Hanna-Leena Ojalainen, toiminnanjohtaja</i> <i>02 6875180 hanna-leena.ojalainen@ruskatalot.fi</i>			
Opinnäytetyön nimi:			
<i>Päivätoiminnan kehittäminen Ruskatalojen palveluyhdistykselle</i>			
Työn etenemisaikaväli: <i>kesä 2016 - syksy 2016</i>			
Tarkempi selvitys on sopimuksen liitteenä olevassa hyväksytyssä tutkimus-/projektisuunnitelmassa.			
Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti neuvottelemalla osapuolten kesken. Mikäli asiasta ei päästä sopimukseen, erimielisyydet ratkaistaan Satakunnan käräjäoikeudessa.			
Tätä sopimusta on laadittu kappaleita, yksi kullekin osapuolelle.			
Olemme lukeeet sopimusehdot (sivu 2) ja hyväksymme ne.			
Päiväys:			
Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus, nimike ja nimen selvitys:			
 <i>Hanna-Leena Ojalainen toiminnanjohtaja</i>			
Osaamisalueen johtajan allekirjoitus ja nimen selvitys:			
<i>SAMK / Taina Aulicain-Uola</i>			
Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus:			
			
Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus:			
